

İradə BAYRAMOVA
Bibliografiyaşünaslıq kafedrasının müəllimi

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ REGIONLARININ
KİTABXANA-İNFÖRMASİYA RESURSLARININ
YERLƏŞMƏSİNİN VƏZİYYƏTİ**

Açar sözlər: Kitabxana-informasiya təminatı, informasiya resursları, kadr təminatı;

Ключевые слова: библиотечно-информационных обеспечение, информационных ресурсов, кадрового обеспечения;

Keywords: Bibliographic-information provision, information resources, current status;

Azərbaycan Respublikasında regional iqtisadi inkişaf proqramlarının həyata keçirilməsi, regionların inkişafına təkan verməklə yanaşı bu regionlarda kitabxana-informasiya sahəsinin inkişafında da mühüm rol oynayır. Məlumdur ki, hər bir iqtisadi rayon respublikanın vahid sosial-iqtisadi sisteminin ayrılmaz tərkib hissəsidir. Buna görə də iqtisadi sahələrdə yaranan dirçəliş, mədəniyyət sahəsinə də öz müsbət təsirini göstərir.

Aydındır ki, regional inkişaf, milli iqtisadiyyatın bütün sahələri ilə qarşılıqlı əlaqədədir. Respublikanın bütün regionlarının iqtisadi və sosial inkişafını daha da yüksəltmək, hər bir iqtisadi rayonun potensialından istifadəni sürətləndirmək üçün, “Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı (2004-2008-ci illər)” və “Azərbaycan Respublikası regionlarının 2009-2013-cü illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı”nın qəbul edilməsi çox mühüm hal kimi qəbul edilməlidir (1;2).

Azərbaycan Respublikasının regionlarında kitabxana-informasiya sahəsinin inkişafından bəhs edərkən, iqtisadi rayonların kənd yaşayış məntəqələrində yerləşən kitabxanalarından, onların kitabxana-informasiya resurslarının yerləşməsi vəziyyətindən, kadr potensialından, müasir inkişaf etmiş cəmiyyət quruculuğu sahəsində kitabxanalar qarşısında duran mühüm və təxirəsalınmaz vəzifələrdən danışmaq olmaz.

Məlumdur ki, kitabxana şəbəkəsinin yerləşdirilməsi əhalinin sayı və sıxlığı, yaş həddi, ailə vəziyyəti, təhsili, eləcə də sosial-peşəkar qruplara mənsubluğu kimi göstəricilər sistemi ilə sıx bağlıdır. Bu göstəricilərin kitabxana işinin təşkili xüsusiyyətləri ilə qarşılıqlı əlaqədə öyrənilməsi, kitabxananın inkişafının xarakteri və şəraitindəki dəyişiklikləri izləməyə imkan verir.(8.s.68)

Respublikanın iqtisadi regionlarında kitabxana-informasiya resurslarının yerləşməsi, əhalinin informasiya təminatının ödənilməsində kitabxanaların rolu və gələcək perspektivləri, bu sahədə yazılmış bir çox məqalələrdə işıqlandırılmışdır. Respublikamızın Aran, Dağlıq Şirvan, Naxçıvan, Dağlıq Qarabağ və Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonlarında yerləşən kənd kitabxanalarının müasir inkişaf səviyyəsi də diqqətdən kənar qalmamışdır.

Azərbaycan Respublikasının Aran iqtisadi rayonu Ağcabədi, Ağdaş, Beyləqan, Bərdə, Biləsuvar, Göyçay, Hacıqabul, İmişli, Kürdəmir, Neftçala, Saatlı, Sabirabad, Salyan, Ucar, Zərdab inzibati rayonlarını və Şirvan, Mingəçevir, Yevlax şəhərlərini əhatə edir. İqtisadi rayon əlverişli iqtisadi-coğrafi mövqeyə malikdir. İqtisadi rayonun ümumi sahəsi 21,43 min kv.km olmaqla, ölkə ərazisinin 24,7%-ni əhatə edir. İqtisadi rayonda əhalinin orta sıxlığı, hər kv km-ə 78 nəfər təşkil edir. İqtisadi rayonda 1988 kitabxana resursu var. Onlardan 1571-i kənd yaşayış məntəqələrindədir. Bu kitabxanalardan 875-i Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin, 688-i isə Təhsil Nazirliyinin tabeliyindədir. İqtisadi rayonun kənd yaşayış məntəqələrində 7842550 nüsxə informasiya resursu var ki, onun 98,9%-i kitablardır.(6.S.55-56) İqtisadi rayonun kənd kitabxanalarında 25 kompüter olmaqla, cəmi 1932 nəfər kitabxana mütəxəssisi var və onların təhsil səviyyəsi belədir: ali-ixtisas təhsillilər 133 nəfər, ali-qeyri-ixtisas təhsillilər 132 nəfər, orta ixtisas təhsillilər 437 nəfər, orta-qeyri-ixtisas təhsillilər 306 nəfər, ümumi orta təhsillilər 924 nəfər. İqtisadi rayonun kitabxana mütəxəssislərinin təhsil səviyyəsinə görə müqayisəli təhlilindən görünür ki, ümumi orta təhsillilər ali və orta ixtisas təhsilli mütəxəssislərdən çoxdur. İqtisadi rayonun kənd yaşayış məntəqələrində 1558 nəfər mütəxəssis var. Onların 76 nəfəri ali-ixtisas, 372 nəfəri orta ixtisas təhsillidir.(6.S.75-83)

İqtisadi regiona daxil olan Ağcabədi inzibati rayonunda cəmi 148 kitabxana resursu var. Bu kitabxanaların 124-ü kənd yaşayış məntəqələrindədir ki, onların 67-i Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin, 50-i isə Təhsil Nazirliyinin tabeliyində fəaliyyət göstərir. Ağcabədi rayonunun kənd yaşayış məntəqələrində 342836 nüsxə informasiya resursundan 99,8%-i kitablardır. Rayonun kənd kitabxanalarında cəmi 1 kompüter var. Ağcabədi rayonunda olan 115 nəfər kitabxana mütəxəssisindən 95 nəfəri kənd kitabxanalarında çalışır. Bu mütəxəssislərdən 6 nəfəri ali-ixtisas təhsilli, 29 nəfəri orta ixtisas təhsilli və. s-dir.

Ağdaş inzibati rayonunda 144 kitabxana resursundan 117-i kənd yaşayış məntəqələrindədir. Onların 69-u Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin, 48-i isə Təhsil Nazirliyinin tabeliyindədir. Ağdaş rayonunun kənd yaşayış məntəqələrində 604820 nüsxə informasiya resursundan

99%-i kitablardır. Kənd kitabxanalarında 1 kompüter var. Ağdaş rayon kitabxanalarında 128 nəfər mütəxəssisdən 104 nəfəri kənd kitabxanalarında çalışır. Onların da 3 nəfəri ali-ixtisas təhsilli, 17 nəfəri orta ixtisas təhsilli və s-dir.

Beyləqan inzibati rayonunda 102 kitabxana resursu var. Bu kitabxanalardan 86-ı kənd yaşayış məntəqələrindədir. Onların 43-ü Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin, 43-ü Təhsil Nazirliyinin tabeliyində fəaliyyət göstərir. Rayonun kənd kitabxanalarında 453267 nüsxə informasiya resursundan 99,9% kitab olmaqla, cəmi 1 kompüter var. Beyləqan rayonunun kənd kitabxanalarında cəmi 93 nəfər kitabxana mütəxəssisi çalışır ki, onların da 14 nəfəri ali-ixtisas təhsilli, 25 nəfəri orta ixtisas təhsillidir. və.s.

Bərdə inzibati rayonunda 196 kitabxana resursu var. Bu kitabxanaların 169-u kənd yaşayış məntəqələrindədir. Kitabxanaların 109-u Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin, 60-ı Təhsil Nazirliyinin tabeliyində fəaliyyət göstərir. Bərdə rayonunun kənd yaşayış məntəqələrindəki kitabxanalarda olan 670252 nüsxə informasiya resursundan 99,6%-i kitablardır. Rayon kənd kitabxanalarında cəmi 3 kompüter var. Bərdə rayon kitabxanalarında 151 nəfər mütəxəssisdən 126 nəfəri kənd kitabxanalarında çalışır. Mütəxəssislərin 5 nəfəri ali-ixtisas təhsilli, 18 nəfəri orta ixtisas təhsillidir.

Biləsuvar inzibati rayonunda 76 kitabxana resursundan 65-i kənd yaşayış məntəqələrindədir. Bu kitabxanaların 35-i Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin, 30-u Təhsil Nazirliyinin tabeliyində fəaliyyət göstərir. Biləsuvar rayonunun kənd kitabxanalarında 456163 nüsxə informasiya resursu var. Bu fondun 99,7%-i kitablardır. Kənd kitabxanalarında cəmi 1 kompüter var. Biləsuvar rayon kitabxanalarında 64 nəfər mütəxəssisdən 54 nəfəri kənd kitabxanalarında çalışır. Onlardan 6 nəfəri ali-ixtisas təhsilli, 9 nəfəri orta ixtisas təhsillidir.

Göyçay inzibati rayonunda 120 kitabxana resursu var. Bu kitabxanaların 100-ü kənd yaşayış məntəqələrindədir. Onların 57-i Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin, 43-ü Təhsil Nazirliyinin tabeliyində fəaliyyət göstərir. Göyçay rayonunun kənd yaşayış məntəqələrində 602062 nüsxə informasiya resursundan 97,7%-i kitablardır. Kənd kitabxanalarında cəmi 2 kompüter var. Göyçay rayon kitabxanalarında 152 nəfər mütəxəssisdən 134 nəfəri kənd kitabxanalarında çalışır və onların da 5 nəfəri ali-ixtisas təhsilli, 71 nəfəri orta ixtisas təhsillidir. Kitabxanalarda cəmi 2 kompüter var.

Hacıqabul inzibati rayonunda 66 kitabxana resursundan 47-i kənd yaşayış məntəqələrindədir. Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin tabeliyində 24, Təhsil Nazirliyinin tabeliyində isə 23 kitabxana var. Hacıqabul

rayonunun kənd yaşayış məntəqələrində 392999 nüsxə informasiya resursu var. Rayon kitabxanalarında çalışan 86 nəfər mütəxəssisdən 69 nəfəri kənd kitabxanalarında fəaliyyət göstərir ki, onların da 3 nəfəri ali və orta - ixtisas təhsillidir. Kənd kitabxanalarında 2 kompüter var.

İmişli inzibati rayonunda 131 kitabxana resursundan 115-i kənd yaşayış məntəqələrindədir. Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin tabeliyində 63, Təhsil Nazirliyinin tabeliyində 52 kitabxana fəaliyyət göstərir. İmişli rayonunun kənd yaşayış məntəqələrində 491526 nüsxə informasiya resursu var və onun 98,6%-ni kitablar təşkil edir. Eyni zamanda kitabxanalarda 3 kompüter var. İmişli rayon kitabxanalarında çalışan cəmi 97 nəfər mütəxəssisdən 84 nəfəri kənd yaşayış məntəqələrində fəaliyyət göstərir. Onların 21 nəfəri ali və orta ixtisas təhsillidir. (6.S.75-82)

Kürdəmir inzibati rayonunda cəmi 123 kitabxana resursundan 109-u kənd yaşayış məntəqələrindədir. Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin tabeliyində 60, Təhsil Nazirliyinin tabeliyində 49 kitabxana var. Kürdəmir rayon kitabxanalarında 734005 nüsxə informasiya resursundan 517643 nüsxəsi kənd kitabxanalarındadır və onların da 98% kitablardır. Kitabxanalarda cəmi 1 kompüter var. Kürdəmir rayon kitabxanalarında çalışan 115 nəfər mütəxəssisdən 103 nəfəri kənd kitabxanalarında fəaliyyət göstərir ki, onların da 26 nəfəri ali və orta ixtisas təhsillidir.

Neftçala inzibati rayonunda cəmi 115 kitabxana resursundan 78-i kənd yaşayış məntəqələrindədir. Onların 43-ü Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin, 34-ü Təhsil Nazirliyinin tabeliyində fəaliyyət göstərir. Rayonun kənd kitabxanalarında cəmi 350605 nüsxə informasiya resursu var ki, onların da 99,4% kitablardır. Kənd kitabxanalarında 1 kompüter var. Rayon kitabxanalarında çalışan 143 nəfər mütəxəssisdən 108 nəfəri kənd kitabxanalarında fəaliyyət göstərir. Mütəxəssislərin 28 nəfəri ali və orta ixtisas təhsillidir.

Saatlı inzibati rayonunda 109 kitabxana resursundan 96-ı kənd yaşayış məntəqələrindədir. Onların 59-u Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin, 37-i Təhsil Nazirliyinin tabeliyindədir. Rayonun kənd kitabxanalarında 505929 nüsxə informasiya resursundan 98%-i kitablardır. Burada da kitabxanalarda 1 kompüter var. Saatlı rayon kitabxanalarında çalışan 145 nəfər mütəxəssisdən 134 nəfəri kənd kitabxanalarında fəaliyyət göstərir. Mütəxəssislərdən 10 nəfəri ali və orta ixtisas təhsillidir.

Sabirabad inzibati rayonunda 161 kitabxana resursundan 144-ü kənd yaşayış məntəqələrindədir. Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin tabeliyində 74, Təhsil Nazirliyinin tabeliyində isə 70 kitabxana var. Sabirabad rayon kitabxanalarında olan 697639 nüsxə informasiya resursundan 537958 nüsxəsi kənd kitabxanalarındadır və fondun əsasını bütövlükdə kitablar təşkil edir. Sabirabad rayonunun kənd kitab-

xanalarında 3 kompüter var. Rayon kitabxanalarında çalışan 123 nəfər mütəxəssisdən 107 nəfəri kənd kitabxanalarında fəaliyyət göstərir. Onların 30 nəfəri ali və orta ixtisas təhsillidir.

Salyan inzibati rayonunda 112 kitabxana resursu var. Kitabxanaların 90-ı kənd yaşayış məntəqələrində yerləşir. Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin tabeliyində 47, Təhsil Nazirliyinin tabeliyində 43 kitabxana fəaliyyət göstərir. Salyan rayon kitabxanalarında 1041700 nüsxə informasiya resursundan 630134 nüsxəsi kənd kitabxanalarındadır. Bu fondun 99,8%-i kitablardan ibarətdir. Kənd kitabxanalarında 2 kompüter var. Salyan rayon kitabxanalarında çalışan 107 nəfər mütəxəssisdən 88 nəfəri kənd kitabxanalarında fəaliyyət göstərir və onlardan 20 nəfəri ali və orta ixtisas təhsillidir.

Ucar inzibati rayonunda 94 kitabxana resursundan 79-u kənd yaşayış məntəqələrində yerləşir. Onların 40-ı Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin, 39-u isə Təhsil Nazirliyinin tabeliyindədir. Rayon kitabxanalarında 488773 nüsxə informasiya resursundan 341134 nüsxəsi kənd kitabxanalarındadır və onların 98,4%-i kitablardır. Kitabxanalarda 1 kompüter var. Ucar rayon kitabxanalarında 94 nəfər mütəxəssisdən 81 nəfəri kənd kitabxanalarında çalışır və 27 nəfəri, ali və orta ixtisas təhsillidir.

Yevlax şəhərində 110 kitabxana resursundan 78-i kənd yaşayış məntəqələrində yerləşir. Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin tabeliyində 43, Təhsil Nazirliyinin tabeliyində isə 35 kitabxana fəaliyyət göstərir. Yevlax şəhər kitabxanalarında 1017418 nüsxə informasiya resursundan 634480 nüsxəsi kənd kitabxanalarının payına düşür ki, onun da 98,3%-i kitablardır. Kitabxanalarda 1 kompüter var. Yevlax şəhər kitabxanalarında 115 mütəxəssisdən 84 nəfəri kənd kitabxanalarında çalışır və onların 19 nəfəri ali və orta ixtisas təhsillidir.

Zərdab inzibati rayonunda cəmi 89 kitabxana resursundan 74-ü kənd yaşayış məntəqələrində yerləşir. Onların 42-i Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin, 32-i Təhsil Nazirliyinin tabeliyində fəaliyyət göstərir. Zərdab rayon kitabxanalarında 420074 nüsxə informasiya resursundan 310742 nüsxəsi kənd yaşayış məntəqələrindədir ki, onun da əsasını 96,8% olmaqla kitablar təşkil edir. Kənd kitabxanalarında cəmi 1 kompüter var. (6.S.23-62) Zərdab rayon kitabxanalarında 107 nəfər mütəxəssisdən 94 nəfəri kənd kitabxanalarında çalışır və onların 56 nəfəri ali və orta ixtisas təhsillidir.

Azərbaycan Respublikasının Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonunun ərazisi 6,06 min kv.km olub, Respublika ərazisinin 6,9%-ni təşkil edir. Bu iqtisadi rayona Şamaxı, İsmayılı, Ağsu və Qobustan inzibati rayonları daxildir. Bölgədə yaşayanların 95%-ə qədəri azərbaycanlılardan

ibarətdir. Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu ölkə kitabxana resurslarının 4,9%-ni təşkil edir. İqtisadi rayonda 419 kitabxana resursu fəaliyyət göstərir. Bunlardan 366-ı və ya 87,4%-i kənd yaşayış mərkəzlərində yerləşmişdir ki, bu da ölkə kitabxana resurslarının 5,9%-ni təşkil edir. İqtisadi rayon üzrə kitabxanalar inzibati rayonlar baxımından aşağıdakı kimi yerləşmişdir: İsmayilli rayonunda 126, Şamaxı rayonunda 122, Ağsu rayonunda 119, Qobustan rayonunda 52 kitabxana. Təhlillər göstərir ki, bəhs edilən regionda kitabxana resursları kənd yaşayış məntəqələrində daha çox yerləşmişdir. Belə ki, bu rəqəm Ağsu rayonunda 91,6%, İsmayilli rayonunda 88,9%, Qobustan rayonunda 96,5, Şamaxı rayonunda isə 82% təşkil edir. İqtisadi rayonda fəaliyyət göstərən kitabxanaların 43,7%-i Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin, 53,4%-i Təhsil Nazirliyinin payına düşür. İqtisadi rayonda 1 ali məktəb, 2 orta-ixtisas təhsil məktəbi, 2 peşə litseyi, 4 musiqi məktəbi kitabxanaları fəaliyyət göstərir. İqtisadi rayonun informasiya resursları ölkə kitabxana-informasiya resurslarının 2,3%-ni təşkil edir və 2,6 milyon nüsxəyə yaxındır. Bu resursların 98,8%-ni kitablar, 196-nı elektron informasiya daşıyıcıları, 0,3%-ni jurnallar, 0,4%-ni qəzetlər, 11711 nüsxəni (0,5%) isə digər informasiya daşıyıcıları təşkil edir. İnformasiya resursunun 69,1%-i kənd yaşayış məntəqələrində toplanmışdır. Regionun rayonları üzrə kitabxanaların informasiya resursları aşağıdakı kimi yerləşmişdir: İsmayilli rayonunda 811891 nüsxə, Şamaxı rayonunda 748761 nüsxə, Ağsu rayonunda 634603 nüsxə, Qobustan rayonunda 359508 nüsxə. İsmayilli və Qobustan rayon kitabxanalarında qəzet, jurnal və digər informasiya daşıyıcıları ümumi resursun 1,3%-ini təşkil edir ki, bu da Şamaxı, Ağsu rayonlarına nisbətən yüksək göstəricidir. Kitabxanaların informasiya resurslarının kənd yaşayış məntəqələri üzrə bölgüsü aşağıdakı kimidir: Ağsu rayonu üzrə 64,7%, Şamaxı rayonu üzrə 69,9%, İsmayilli rayonu üzrə 69,9%, Qobustan rayonu üzrə 75,6%. İqtisadi rayonda 292 kitabxana mütəxəssisi fəaliyyət göstərir. Onlardan 2,7%-i ali ixtisas təhsilli, 5,1%-i ali qeyri-ixtisas təhsilli, 19,9%-i orta-ixtisas təhsilli, 18,2%-i orta qeyri-ixtisas təhsilli, 54,1%-i isə ümumi orta təhsilli kadrlardan ibarətdir. Bu iqtisadi rayon kitabxanaçı-biblioqraf kadrlarla təminat səviyyəsinə görə də fərqlənir. İqtisadi rayonun şəhər, qəsəbə və kəndlərində 338 kitabxana mütəxəssisi cəmləşmişdir. Bu işçilərin cəmi 11 nəfər ali ixtisas təhsilli (3,3%), 22 nəfəri ali qeyri-ixtisas təhsilli (6,5%), 69 nəfəri (20,4%) orta ixtisas təhsilli, 64 nəfəri (18,9%) qeyri-ixtisas orta təhsilli, 172 nəfəri (50,9%) isə ümumi orta təhsilli kadrlardan ibarətdir. Regionunkənd kitabxanalarında çalışan mütəxəssislər Ağsu rayonu üzrə 73 nəfər, İsmayilli rayonu üzrə 86 nəfər, Qobustan rayonu üzrə 54 nəfər, Şamaxı rayonu üzrə 79 nəfər olmaqla,

əhalinin informasiya təminatını həyata keçirir. İqtisadi rayon üzrə ümumi orta təhsilli kadrlar məntəqələrdə 54,1% təşkil edir ki, bu da informasiya təminatının keyfiyyətinə mənfi təsir göstərən amillərdən biri hesab olunur. Bu rəqəm Qobustan rayonu üzrə 54 % təşkil edir. Onu da qeyd etməliyik ki, iqtisadi rayona daxil olan bölgələr üzrə yalnız Qobustan rayonunda kənd yaşayış məntəqələrində ali təhsilli kadr yoxdur (6.S.75-83). Azərbaycan Respublikasının Naxçıvan iqtisadi rayonunun ərazisi 5,5 min kv.km-dir.İnzibati cəhətdən iqtisadi rayonun tərkibinə Naxçıvan, Ordubad, Culfa, Babək, Şahbuz, Şərur, Sədərək və Kəngərli rayonları daxildir. 2009-cu ilin statistik məlumatına əsasən iqtisadi rayonun əhalisi 397,4 min (4,6%) olmuşdur. Naxçıvan iqtisadi rayonunda əhalinin 99%-ni azərbaycanlılar, qalan 1%-ni isə digər millətlərin nümayəndələri təşkil edir. İqtisadi rayon üzrə əhalinin sıxlığı bir kv.km-ə 72 nəfər düşür. Bu da ölkə göstəricisindən xeyli aşağıdır. Əhalinin ən çox məskunlaşdığı rayonlar Şərur (102,1 min), Naxçıvan şəhəri (73,7 min), Babək (71,4 min) rayonlarıdır. Naxçıvan iqtisadi rayonunda əhalinin məskunlaşması inzibati rayonlar üzrə aşağıdakı kimidir: Naxçıvan şəhərində 73715 nəfər, Babək rayonunda 71360 nəfər, Culfa rayonunda 41038 nəfər, Kəngərli rayonunda 27468 nəfər, Ordubad rayonunda 44962 nəfər, Sədərək rayonunda 13984 nəfər, Şahbuz rayonunda 22720 nəfər, Şərur rayonunda 102132 nəfər. İqtisadi rayonda əhalinin 73%-i kənd yaşayış məntəqələrində yaşayır. Bu da orta respublika göstəricisi ilə müqayisədə xeyli fərqlidir. Hazırda iqtisadi rayonda 491 kitabxana fəaliyyət göstərir. Bunlar inzibati rayonlar arasında aşağıdakı kimi paylanmışdır:

Naxçıvan şəhərində 49, Babək rayonunda 79, Culfa rayonunda 60, Kəngərli rayonunda 26,Ordubad rayonunda 87, Sədərək rayonunda 9, Şahbuz rayonunda 54, Şərur rayonunda 12 kitabxana var. Bu kitabxanaların 397-i(80,9%) kənd yerlərində yerləşir. İqtisadi rayonda olan kitabxanaların 47,7%-i Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin, 46,4%-i isə Təhsil Nazirliyinin tabeliyindədir. Bu kitabxanalar ölkə kitabxana resurslarının 5,8%-ni təşkil edir. Kitabxanaların ümumi informasiya resursları 4696103 nüsxə təşkil edir. Bu resursların 49,8%-i kənd yaşayış məntəqələrində yerləşir ki, bu da ölkə informasiya resurslarının 7,7%-i deməkdir. İqtisadi rayonda kitabxana-informasiya resursları inzibati rayonlar üzrə aşağıdakı kimi yerləşmişdir: Naxçıvan şəhərində 1237019 nüsxə, Babək rayonunda 583849 nüsxə, Culfa rayonunda 475405 nüsxə, Kəngərli rayonunda 171639 nüsxə, Ordubad rayonunda 928607 nüsxə, Sədərək rayonunda 42789 nüsxə, Şahbuz rayonunda 404182 nüsxə, Şərur rayonunda 852613 nüsxə.

Məlumdur ki, kitabxana-informasiya resurslarının formalaşdırılması, müvafiq informasiya axtarış sistemlərinin təşkili, oxuculara xid-

mətin səmərəliliyi, informasiya mənbələrindən istifadənin fəallaşdırılması bilavasitə kitabxana-informasiya resurslarının əsas komponenti olan kitabxanaçı-biblioqraf kadrlarla təminat vəziyyətindən, həmin kadrların təhsil səviyyəsi, peşəkarlığı, təcrübəsi və s. amillərdən asılıdır. İqtisadi rayon üzrə kitabxana mütəxəssislərinin 33%-i ali ixtisas təhsilli, 10,1%-i orta-ixtisas təhsilli, 10,4%-i ali qeyri-ixtisas təhsilli, 9,8%-i isə orta qeyri-ixtisaslı kadrlardır. Bu da ümumilikdə, 20,2 %-təşkil edir. Kitabxana işçilərinin 64,9%-i orta təhsillilərdən ibarətdir ki, bu da ölkə üzrə göstəricilərdən 2 dəfə yüksəkdir. Bu vəziyyət Sədərək rayonunda (86,6%), Culfa rayonunda (75,5%) və Babək rayonunda (73%) özünü qabarıq şəkildə göstərir. Lakin ali ixtisas təhsilli mütəxəssislərin xüsusi çəkisinin ölkə üzrə olan göstəricidən (18,1%) yüksək olmasını da (33%) xüsusi qeyd etmək lazımdır. Orta ixtisaslı kadrların təhsil səviyyəsinə baxdıqda məlum olur ki, bu kateqoriyadan olanlar ümumi işçilərin yalnız 10,1 %-ni təşkil edir ki, bu rəqəm ölkə üzrə 20 %-dir.

Ermənistanın Azərbaycana qarşı apardığı işğalçı müharibə nəticəsində torpaqlarımız zəbt olunmuş, işğal altında qalan rayonlarda mövcud iqtisadi potensial talan edilmiş, istehsal-texniki və infrastruktur obyektləri dağıdılmış, Azərbaycan xalqı çoxsaylı insan tələfatına məruz qalmış, bir milyona yaxın vətəndaş öz yaşayış və iş yerlərini, vətənlərini itirərək öz vətəninə qaçqın vəziyyətinə düşmüşdür.

Dağlıq Qarabağ və Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonları işğal olunsada, əhalinin köçkünlük şəraitində yaşadığı ərazilərdə mövcud şəraitə uyğun olaraq, kitabxanalar, məktəblər və s. fəaliyyət göstərir. Dağlıq Qarabağ iqtisadi rayonu Ağdam, Tərtər, Xocavənd, Xocalı, Şuşa, Cəbrayıl, Füzuli rayonlarını və Xankəndi şəhərini əhatə edir. İqtisadi rayonun Xocavənd, Xocalı, Şuşa, Cəbrayıl rayonlarının və Xankəndi şəhərinin əraziləri tamamilə, Ağdam, Füzuli və Tərtər rayonlarının əraziləri isə qismən erməni işğalı altındadır. Bu səbəbdən Dövlət Proqramı çərçivəsində bu iqtisadi rayon üzrə Ağdam və Füzuli rayonlarının işğal olunmamış ərazilərinin və Tərtər rayonunun inkişafına dair tədbirlərin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur. Hazırda 1482 kv.km ərazini əhatə edən bu üç rayonda 211,8 min əhali yaşayır. İqtisadi rayonda cəmi 608 kitabxana resursu var. Bu ölkə üzrə göstəricilərin 7,1%-i deməkdir. Kitabxanaların 36,2%-i Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin, 59,1%-i isə Təhsil Nazirliyinin tabeliyində fəaliyyət göstərir. Bu kitabxanaların 442-i (72,7%) kənd yaşayış məntəqələrində yerləşir. Ümumi yekuna görə iqtisadi rayonun kənd kitabxanaları ölkə üzrə göstəricilərin 2,3%-ni təşkil edir. İqtisadi rayonun kənd yaşayış məntəqələrində Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin tabeliyində 197, Təhsil Nazirliyinin tabeliyində 236 kitabxana fəaliyyət göstərir. Dağlıq

Qarabağ iqtisadi rayonunda 2072714 nüsxə informasiya resursundan 1264257 nüsxəsi kənd kitabxanalarındadır. 98,2% olmaqla, fondun əsasını kitablər təşkil edir.(6.S.23-56) Kənd kitabxanalarında cəmi 2 kompüter var. İqtisadi rayonda 560 nəfər kitabxana mütəxəssisi var. Onların ixtisas səviyyəsinə görə bölgüsü belədir: ali-ixtisas təhsillilər 33 nəfər, ali-qeyri-ixtisas təhsillilər 56 nəfər, orta ixtisas təhsillilər 147 nəfər, orta-qeyri-ixtisas təhsillilər 94 nəfər, ümumi orta təhsillilər 230 nəfər. İqtisadi rayon üzrə mütəxəssislərin yalnız 32,2%-i kitabxana üzrə ali və orta-ixtisas təhsillidir. Kənd kitabxanalarında çalışan 406 nəfər mütəxəssisdən 33,3%-nin ali və orta-ixtisas təhsilli, 20,4%-nin ali və orta qeyri-ixtisas təhsilli, 46,3%-nin isə ümumi orta təhsilli olması məlum olur.

Ağdam inzibati rayonunda cəmi 206 kitabxana resursu var. Onların 147-i kənd yaşayış məntəqələrində yerləşir. Kitabxanaların 49-u Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin, 96-ı isə Təhsil Nazirliyinin tabeliyindədir. Ağdam rayon kitabxanalarında olan 761622 nüsxə informasiya resursunun, 472050 nüsxəsi kənd kitabxanalarında yerləşir. Digər iqtisadi rayonlarda olduğu kimi, bu iqtisadi rayonda da fondun əsasını kitablər təşkil edir. Rayon kitabxanalarında cəmi 152 nəfər kitabxana mütəxəssisindən 98 nəfəri kənd kitabxanalarında çalışır və 33,6%-i ali və orta ixtisas, 21,5%-i ali və orta qeyri-ixtisas, 44,9%-i isə ümumi orta təhsillidir. (6.S.75-83)

Füzuli inzibati rayonunda cəmi 126 kitabxana resursundan 89-u kənd yaşayış məntəqələrində yerləşir. Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin tabeliyində 30, Təhsil Nazirliyinin tabeliyində 52 kitabxana var. Kitabxanalardakı cəmi 285896 nüsxə informasiya resursundan 160448 nüsxəsi kənd kitabxanalarındadır. Kitablər 160362 nüsxə olmaqla, fondun əsasını təşkil edir. Füzuli rayon kitabxanalarında 10 kompüter var. Rayonda cəmi 121 nəfər kitabxana mütəxəssisi var. Onların 90 nəfəri kənd kitabxanalarında çalışır ki, onların 46,7%-i ali və orta ixtisas təhsilli, 18,9%-i ali və orta-qeyri-ixtisas təhsilli, 34,4%-i ümumi orta təhsillidir.

Tərtər inzibati rayonunda cəmi 97 kitabxana resursu var. Kitabxanaların 85-i kəndlərdə yerləşir. Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin tabeliyində 49, Təhsil Nazirliyinin tabeliyində 36 kitabxana fəaliyyət göstərir. Tərtər rayon kitabxanalarında 511332 nüsxə informasiya resursundan 348441 nüsxəsi kənd kitabxanalarındadır ki, onun 343219 nüsxəsi kitablərdir. Kitabxanalarda 87 nəfər mütəxəssis var. Onların 76 nəfəri kənd kitabxanalarında çalışır. Mütəxəssislərin 34,3%-i ali və orta-ixtisas təhsilli, 14,4%-i ali və orta qeyri-ixtisas təhsilli, 51,3%-i ümumi orta təhsillidir.

Cəbrayıl rayonunda cəmi 77 kitabxana resursu var. Bu

kitabxanaların 47-i kənd yaşayış məntəqələrində yerləşir. Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin tabeliyində 30, Təhsil Nazirliyinin tabeliyində 17 kitabxana fəaliyyət göstərir. Cəbrayıl rayon kitabxanalarında olan 245265 nüsxə informasiya resursundan 153059 nüsxəsi kənd yaşayış məntəqələrində yerləşən kitabxanalardadır. Rayon kitabxanalarında çalışan 77 nəfər mütəxəssisdən 47 nəfəri kənd kitabxanalarında fəaliyyət göstərir. Onların 29,8%-i ali və orta ixtisas təhsilli, 40,4%-i ali və orta-qeyri-ixtisas təhsilli, 29,8%-i ümumi orta təhsillidir.

Xocalı rayonunda cəmi 40 kitabxana resursunun 24-ü kənd yaşayış məntəqələrindədir. Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin tabeliyində 18, Təhsil Nazirliyinin tabeliyində isə 6 kitabxana fəaliyyət göstərir. Xocalı rayonunda kitabxanalarda olan cəmi 74439 nüsxə informasiya resursundan 45438 nüsxəsi kənd kitabxanalarında yerləşir və onların 45283 nüsxəsi kitablardır. (6.S.23-56) Rayon kitabxanalarında çalışan cəmi 40 nəfər mütəxəssisdən 24 nəfəri kənd kitabxanalarında fəaliyyət göstərir. Onların 25%-i ali və orta ixtisas təhsilli, 12,5%-i ali qeyri-ixtisas təhsilli, 62,5%-i ümumi orta təhsillidir.

Xocavənd rayonunda cəmi 33 kitabxana resursundan 32-i kənd yaşayış məntəqələrində yerləşir. Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin tabeliyində 19, Təhsil Nazirliyinin tabeliyində isə 13 kitabxana var. Rayon kitabxanalarında cəmi 75095 nüsxə informasiya resursundan 42504 nüsxəsi kənd kitabxanalarında yerləşir. Kənd kitabxanalarında kitablardan 41242 nüsxə olmaqla, fondun əsasını təşkil edir. Rayon kitabxanalarında cəmi 55 nəfər mütəxəssisdən 54 nəfəri kənd kitabxanalarında çalışır. Mütəxəssislər arasında ali ixtisas təhsilli kadrlar yoxdur. Ali və orta qeyri-ixtisas təhsillilər 11,2%, orta ixtisas təhsillilər 13%, ümumi orta təhsillilər 75,8%-dir. (6.S.75-83)

Dağlıq Qarabağ iqtisadi rayonuna daxil olan Şuşa şəhərində cəmi 29 kitabxana resursu var. Kitabxanaların 18-i kənd yaşayış məntəqələrində yerləşir. Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin tabeliyində 2, Təhsil Nazirliyinin tabeliyində 16 kitabxana var. Kitabxanalarda olan 119065 nüsxə informasiya resursundan 42317 nüsxəsi kənd kitabxanalarındadır və cəmi 42317 nüsxə olmaqla, onun əsasını kitablardan təşkil edir. Kitabxana mütəxəssisləri 28 nəfərdir. Onların 17 nəfəri kənd kitabxanalarında çalışır və 41,2%-i ali və orta-ixtisas təhsilli, 35,3%-i ali və orta qeyri-ixtisas təhsilli, 23,5%-i isə ümumi orta təhsillidir.

Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu Kəlbəcər, Laçın, Zəngilan və Qubadlı rayonlarını əhatə edir. Azərbaycan ərazisinin 7,5%-i, əhalisinin isə 2%-dən bir qədər çoxu bu iqtisadi rayonun payına düşür. İqtisadi rayona daxil olan bütün inzibati rayonlar erməni işğalı altında olduğundan həmin rayonların inkişafına dair tədbirlər Dövlət Proqramı

çərçivəsində nəzərdə tutulmamışdır. İqtisadi regionda cəmi 381 kitabxana resursu var. Bu kitabxanaların 289-u kənd yaşayış məntəqələrindədir. 116 kitabxana Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin, 173 kitabxana isə Təhsil Nazirliyinin tabeliyində fəaliyyət göstərir. İqtisadi rayonda cəmi 1055843 nüsxə informasiya resursu var. Fondun 446165 nüsxəsi kənd kitabxanalarında yerləşir ki, onun da 444976 nüsxəsini kitablar təşkil edir.(6.S.44-66) Regiondakı kitabxanalarda cəmi 369 nəfər mütəxəssis çalışır. Mütəxəssislərdən 277 nəfəri kənd kitabxanalarında çalışır ki, onlardan 29%-i ali və orta-ixtisas təhsilli, 34,4%-i ali və orta qeyri-ixtisas təhsilli, 36,6%-i ümumi orta təhsillidir.

İqtisadi rayona daxil olan Kəlbəcər inzibati rayonunda 114 kitabxana resursundan 71-i kənd yaşayış məntəqələrindədir. Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin tabeliyində 1, Təhsil Nazirliyinin tabeliyində isə 71 kitabxana fəaliyyət göstərir. Rayon kitabxanalarında 292693 nüsxə informasiya resursundan 135462 nüsxəsi kənd kitabxanalarında yerləşir. Burada da fondun əsasını kitablar təşkil edir. Kəlbəcər rayon kitabxanalarında 112 nəfər mütəxəssis var. Onların 69 nəfəri kənd kitabxanalarında çalışır. Mütəxəssislər arasında ali ixtisas təhsilli kadrlar yoxdur və onların 10,1%-i ali və orta qeyri-ixtisas təhsilli, 5,8%-i orta-ixtisas təhsilli, 84,1%-i ümumi orta təhsillidir.

Qubadlı rayonunda cəmi 33 kitabxana resursu var. Kitabxanaların 28-i kənd yaşayış məntəqələrində yerləşir. Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin tabeliyində 1, Təhsil Nazirliyinin tabeliyində 28 kitabxana var. Rayon kitabxanalarında 184994 nüsxə informasiya resursundan 84373 nüsxəsi kənd yaşayış məntəqələrində yerləşir və əsasını kitablar təşkil edir.(6.S.23-56) Rayon kitabxanalarında cəmi 34 nəfər mütəxəssis var. Onların 29 nəfəri kənd kitabxanalarında fəaliyyət göstərir. Mütəxəssislərin 44,8%-i ali və orta-ixtisas təhsilli, 55,2%-i ali və orta-qeyri ixtisas təhsillidir. Rayonda ümumi orta təhsilli kitabxana mütəxəssisi yoxdur.

Laçın rayonunda cəmi 196 kitabxana resursu var. Onların 189-u kənd yaşayış məntəqələrində yerləşir. Kənd yaşayış məntəqələrində Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin tabeliyində 115, Təhsil Nazirliyinin tabeliyində 74 kitabxana fəaliyyət göstərir. Rayon kitabxanalarında olan 524977 nüsxə informasiya resursundan, 198855 nüsxəsi kənd kitabxanalarında yerləşir və onun da 197718 nüsxəsi kitablardır. Kitabxanalarda 183 nəfər mütəxəssis var. Onların 176 nəfəri kənd kitabxanalarında çalışır. Mütəxəssislərdən 37%-i ali və orta-ixtisas təhsilli, 38%-i ali və orta qeyri-ixtisas təhsilli, 55 nəfəri orta-ixtisas təhsilli, 25%-i ümumi orta təhsillidir.

Zəngilan rayonunda cəmi 38 kitabxana var. Onların 1-i kənddə

yerləşir. Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin tabeliyində 2, Təhsil Nazirliyinin tabeliyində 36 kitabxana var. Bu kitabxanalar şəhər yaşayış mərkəzlərində yerləşir. Rayon kitabxanalarında cəmi 53179 nüsxə informasiya resursu var. Fondun 27475 nüsxəsi kənd kitabxanasında olmaqla, əsasını kitablar təşkil edir. Rayon kitabxanalarında çalışan 40 nəfər mütəxəssisin yalnız 3 nəfəri kənd kitabxanasında fəaliyyət göstərir. Bu mütəxəssislərdən 2 nəfəri ali və orta qeyri-ixtisas, 1 nəfəri orta-ixtisas təhsillidir.

“Kitabxana işi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda kitabxanaların elm, informasiya, mədəniyyət, təhsil və tərbiyə müəssisəsi kimi çap əsərlərini və digər informasiya daşıyıcılarını toplayıb mühafizə edən, onların sistemli ictimai istifadəsini təşkil edən, cəmiyyətin intellektual və mənəvi potensialının inkişafına xidmət göstərən sosial institut olması öz əksini tapmışdır. (7.S.3-16) Bununla belə, Qanunda kitabxana fəaliyyətinin gələcək istiqamətləri, kitabxana fondlarının təchizatı, kitabxanaların elmi-metodik təminatı, kitabxanaların kadr təminatında ixtisaslı kitabxanaçı-bibliograflara üstünlük verilməsi və.s. öz əksini tapmışdır. Əhalinin informasiya təminatının ödənilməsində elmi-texniki, uşaq, gənclər, musiqi məktəblərinin, muzey və digər mədəniyyət və tədris müəssisələrinin, eləcə də müxtəlif təşkilatların tabeliyində olan kitabxanalar, o cümlədən 6 respublika əhəmiyyətli kitabxana, Bakı şəhərində 84 kitabxana və filialı, 72 şəhər və rayon MKS-i mühüm rol oynayır. Respublikamızın müxtəlif iqtisadi rayonlarında fəaliyyət göstərən MKS-lər və onların filiallarından bəhs edərkən, qeyd etməliyik ki, 2009-cu ilin əvvəllərinə qədər respublikamızdakı bütün kütləvi kitabxanaların sayı 4029 olmuşdur. Naxçıvan MR. və digər regionlardakı kütləvi kitabxana şəbəkələri, onların filialları, informasiya resursları 1996-2009-cu ilə qədər bu statistik hesablamalarda öz əksini tapmışdır. Statistik hesablamalardan aydın olur ki, 1996-cı ildə şəhər və kənd yaşayış məntəqələrində kütləvi kitabxanaların sayı 4794 olmuşdur. Lakin 2009-cu ilə qədər statistik hesablamalardan məlum olur ki, bu illər ərzində kütləvi kitabxanaların sayı, onların oxucuları və informasiya resursları azalmağa doğru getmişdir. Yalnız 2007-ci illərdən sonra kütləvi kitabxanalar, onların fondları, informasiya tələbatçıları müəyyən qədər artmağa başlamışdı. Bu artım həm şəhər mərkəzlərində, həm də kənd yaşayış məntəqələrində yerləşən kütləvi kitabxanalarda hiss olunmuşdur. Belə ki, 1996-cı ildə oxuculara düşən informasiya resursunun sayına görə bölgü bu şəkildə olmuşdur: hər 5168 nəfər oxucuya 39,3 milyon nüsxə; 2007-ci ildə : hər 4286 nəfər oxucuya 36,4 milyon nüsxə, 2009-cu ildə: hər 4335 nəfər oxucuya 37,3 milyon nüsxə.(5.S.232-235) 2009-cu ildə respublikamızın kənd yaşayış məntəqələrində yerləşən

kütləvi kitabxanaların sayı- 3402, onların fondu- 19,4 milyon nüsxə, oxucularının sayı- 1196000 nəfər olmuşdur. MKS-lərin və onların filialları olan kütləvi kitabxanaların sayının, oxucusunun, fondunun azalmasına nə səbəb olmuşdur? Bu sualın cavabı əslində “Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı”nda öz əksini tapır: ötən əsrin 90-ci illərinin əvvəllərində ölkədə baş verən hadisələr kitabxanaların da fəaliyyətinə mənfi təsir göstərmiş, kitab nəşri və kitab təhizatı sistemi tamamilə iflic vəziyyətinə düşmüş, onların maddi-texniki bazasının olduqca zəifləməsinə gətirib çıxarmışdır. Bütün bunlar kitabxana sahəsinin tənəzzülünə səbəb olmuşdur. Nəticədə kitabxanalar real və potensial oxucularını itirmiş, xeyli sayda kitabxanalar bağlanmış, əksəriyyəti oxucu tələbatını ödəyə bilməmiş, mövcud ştat vahidləri ixtisar edilmişdir. Bunun əsas səbəbi Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən respublika ərazisinin 20 faizinin işğal olunması idi., hazırda bu torpaqların hələ də erməni tapdağı altında olması və bunun nəticəsində 9 Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana Sisteminin, 927 kitabxananın və onların 4 milyondan artıq kitab fondunun məhv edilməsi, kitabxanaların yeni nəşrləri almaq üçün vəsaitlə təmin edilməməsi, habelə kitabxana fondlarından məzmunca əhəmiyyətini itirmiş və mənəvi cəhətdən köhnəlmiş kitabların çıxarılması olmuşdur.(3.S.6-29)

Hazırda, kitabxana-informasiya şəbəkəsinə daxil olan kitabxanaların 90 faizi müasir tələblərə cavab vermir.Kitabxanaların əksəriyyətinin yararsız vəziyyətdə olması, eyni zamanda kitabxana filiallarının 79,2 faizinin sahəsi darısqal olduğundan əhalinin 66,8 faizi onlardan istifadə edə bilmir. Bu sıraya Mingəçevir, Naftalan, Sumqayıt, Yevlax, Şirvan, Ağcabədi, Astara, Beyləqan, Bərdə, Qazax, Qobustan, Zaqatala, Yardımlı, Lerik, Neftçala, Biləsuvar, Samux, Xaçmaz, Cəlilabad, Ucar, Kürdəmir və digər rayon kitabxanaları daxildir. Kitabxanaların müxtəlif sahələrə aid yeni nəşrlərlə təmin edilməsinə, fondlarının mühafizəsinə, binalarının əsaslı təmirinə, avadanlıqla təmin edilməsinə və kitabxana-biblioqrafiya proseslərinin avtomatlaşdırılmasına ciddi ehtiyac olduğu “Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı”nda da nəzərə çatdırılmışdır.(3.S.6-29) Bundan əlavə kitabxana-informasiya sahəsində həll olunmamış əsas problemlərdən biri də kitabxana fondlarının mühafizəsi və bərpası məsələsidir. Vacib və təxirəsalınmaz işlər sırasına latın qrafikası ilə buraxılan yeni nəşrlərin elektron daşıyıcılara köçürülməsi də daxildir. Bu problemləri həll etmək baxımından Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə kütləvi nəşrlərin həyata keçirilməsi haqqında “ 2004-cü il 12 yanvar

tarixli və “2005-2006-cı illərdə Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə çapı nəzərdə tutulan əsərlərin siyahısının təsdiq edilməsi haqqında” 2004-cü il 27 dekabr tarixli sərəncamları xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Belə ki, kitabxanalarda olan ədəbiyyatın kiril qrafikasından latın qrafikasına çevrilərək, yenidən nəşr edilib kitabxanalara pulsuz paylanması, kitabxana fondlarından məzmunca əhəmiyyətini itirmiş və köhnəlmiş kitabların çıxarılması da bu sərəncamın gözlənilən nəticələri arasındadır. Kitabxanaların maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi və modernləşdirilməsi, kitabxana-informasiya resurslarının dünya məkanına inteqrasiyasının təmin edilməsi, elektron informasiya fondlarının formalaşdırılması və virtual kitabxanaların inkişaf etdirilməsi, kompüterləşdirilmiş kitabxana infrastrukturunun qurulması, kitabxanaların yeni informasiya texnologiyaları ilə təmin edilməsi və. bu kimi digər vəzifələr də kitabxanaların inkişafı üçün nəzərdə tutulmuşdur. Kitabxana-bibliografiya işinin inkişafı və bu sahənin daha da yaxşılaşdırılmasına dövlətimiz tərəfindən daim qayğı göstərilmişdir. “Azərbaycanda kitabxanaların fəaliyyətinin yaxşılaşdırılması haqqında” Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin 20 aprel 2007-ci il sərəncamında deyildiyi kimi “Bəşər mədəniyyətinin qazandığı nailiyyətlərin nəsil-dən-nəslə çatdırılmasında və cəmiyyətimizin intellektual-mənəvi potensialının artırılmasında kitabxanalarımız əvəzsiz rol oynayır” (4)

Azərbaycan Respublikasında əhalinin kitabxana-informasiya təminatının ödənilməsi, ayrı-ayrı regionlarda təşkil olunmuş kitabxana infrastrukturunun inkişaf etmiş cəmiyyətin tələbləri səviyyəsində modernləşdirilməsi, onların informasiya mənbələrinin elektron informasiya daşıyıcılarına köçürülməsi, kitabxanaların kadr potensialının yaxşılaşdırılması, eləcə də bu inkişafın regionların sosial-iqtisadi potensialına uyğun şəkildə həyata keçirilməsi və cəmiyyətin intellektual potensialının tərkib hissəsi kimi dövlət siyasətinin aparıcı prioritetinə çevrilməsində mühüm əhəmiyyət daşıyır.

ƏDƏBİYYAT

1. «Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial- iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı (2004- 2008-ci illər)».// Azərbaycan.- 2004.- 11 fevral.
2. «Azərbaycan Respublikası regionlarının 2009- 2013-cü illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı».-Bakı: Nurlar, 2009.-184s.
3. «Azərbaycan Respublikasında kitabxana - informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı»././Kitabxanaşünaslıq

və bibliografiya: elmi- nəzəri, metodiki və təcrübi jurnal.-2008.№ 2.-s.6-29.

4. «Azərbaycanda kitabxanaların fəaliyyətinin yaxşılaşdırılması haqqında». Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı.//Azərbaycan.-2007.-21 aprel. "Azərbaycanın statistik göstəriciləri 2009".-Bakı.-"Səda", 2009.-772s.

5. «Kitabxanaların fəaliyyəti haqqında» statistik müayinənin nəticələri barədə.

6. Statistik bülleten. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi.-Bakı.-2009.-88s.

6. Kitabxana işi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu// Kitabxanaşünaslıq və bibliografiya.1999.-№1.-S.3-16.

7. İsmayilov.N.İ. Kitabxana-informasiya resurslarının yerləşməsinin nəzəri və təcrübi məsələləri // Kitabxanaşünaslıq və bibliografiya: elmi-nəzəri, metodik və təcrübi yurnal.- 2010.№1.-s.67-78.

И. БАЙРАМОВА
СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ РАЗМЕЩЕНИЯ
БИБЛИОТЕЧНО-ИНФОРМАЦИОННЫХ РЕСУРСОВ В
РЕГИОНАХ АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ
РЕЗЮМЕ

В статье анализируются современное состояние размещения библиотечно-информационных ресурсов в регионах Азербайджанской Республики, о также проявление заботы государства в этой области, о роле библиотек в повышение интеллектуально-культурного развития уровня населения.

I. BAYRAMOVA
THE POSITION OF LOCATION LIBRARY-
INFORMATION RESOURCES IN REGIONS OF
AZERBAIJAN REPUBLIK SUMMARY

In this article analyses the situation of library-information resources in the regions of Azerbaijan Republic. At the some trine in this specter deals with the increasing of libraries because of development of people's intellectual-cultural leve lthe reflection of state's care to it.